

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Orator Christianvs Caroli Regii E Societate Iesv

Reggio, Carlo

Romæ, 1612

Studium scholasticæ Theologiæ, cap. 10.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68672](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68672)

sancto & nobis; De Romano Pontifice certum est ad eum tamquam ad supremum iudicem in causis omnibus, præsertim in scripturarum difficultatibus esse recurrendum; Sensus Ecclesiæ totius errare non potest, adeo ut Christus dixerit, si Ecclesiam non audierit, sit tibi sicut Ethnicus, & publicanus, Item Ecclesiæ praxis, tamquam optimus commentarius, habenda est. Si occurrat difficultas, ut aliquando fuit an Heretici, vel baptizati ad Hæreticos, ad Ecclesiam redeuntibus sint rebaptizandi, recurrendum ad praxim Ecclesiæ, quamvis enim de non rebaptizandis Hæreticis de scripturis canonicis non proferatur, exemplum earundem tamen scripturarum etiam hac in re à nobis tenetur veritas, cum hoc facimus, quod uniuersa iam placuit Ecclesiæ quæ ipsarum scripturarum commendat auctoritas; & hanc regulam vrget Augustinus valde in libris contra Donatistas. De consensu Patrum Aug. sensum scripturæ non pro arbitrio peruertendum, aut detorquendum esse docet, ut sciamus Sanctorum Patrum expositionem consonam, & communem Catholicorum consensu tenendam esse qua de re agemus etiam in secunda parte: Vulgatam latinam nostram versionem agnoscendam esse, ut legitimam, & defendendam, docet Conc. Tridentinum Denique si quis in scripturis exponendis nimis audeat, & non innitatur his principijs, sed suo ingenio, non carebit temeritatis nota & errorum se periculo exponet. Hæc de sensu literali dicta sint, nam de sensu mystico in Secunda parte huius institutionis aliquid dicam, nunc ad alia, quorum scientia Oratori Christiano necessaria est transeamus.

Ecclesiæ sensus.
Matt. 18.

Consensus patrum.
De pecc. mer. & rem. c. 6.

Studium Scholasticæ Theologiæ . . . Cap. X.

Theologia quam Scholasticam appellamus, nullo modo debet carere noster Orator, ut ab errore non solum absit, sed abesse quoque se sciat, sæpe enim de Deo agere debet, & eius perfectiones explicare, de prouidentia, iustitia, misericordia, sapientia, de varijs fidei dogmatibus, de sacramentis, de verbo incarnato, de virtutibus & vitijs, de præceptis Dei, de legibus etiam differendum est, quæ omnia cum in Theologia tractentur, & expendantur inde peti debet eorum cognitio; Neque satis est tutum ex cuiuspiam scripto desumere tum quia prædicare quæ non intelligas, temeritate non vacat, magnumque est periculum, si vel uoculam mutes, tum quia nec eloqui, nec pronunciare, ut opus est, quisque potest, quæ non

non

non satis cognita habet. Præterea sacras scripturas, in quibus totus est Christianus Ecclesiastes, nisi ex Theologiæ decretis, fidei dogmatum explicationem luculentam perceperit, raro poterit sine erroris, vel temeritatis periculo in vulgus proferre, Igitur hæc in re hæc monita mihi tenenda videntur; Primo cum aliquem locum, qui ad doctrinam spectet, tractabit, si quid dubitat, perlegat prius, quid ea de re graues Theologi sentiant, ac modos loquendi, ac verborum, proprias notas aduertat, interroget doctos, nec quiescat donec rem omnem peruestigauerit, ut possit tamquam Doctor in suggestu disserere; Alioquin sciat sæpè se ridiculum fore sapientibus, nec raro offensurum cum graui sui, & aliorum iactura, Nam vel vnum verbum, non aptè, & loco prolatum, meritò, vel inscitiam disferentis, vel iudicij imbecillitatem arguit. Quin etiam locus aperitur delationibus, calumnijs, dissidijs, & magnis Christiani populi scidalis.

*Difficultates
Theologicae
non attingen-
dæ ab eo qui
non optimè
callectat.*

D. Thom.

*Doct. alijs
præferenda.*

*Vfus Theo-
logiæ.*

In summa me quidem authore, qui quaestionem quampiam non rectè callet, eam nequaquam attinget, nam nisi probe teneat, nunquam fere poterit ita consideratè agere, etiam si aliena verba referat, quin docti animaduertant dicentis inscitiam, ambitiosè scientiam ostentantis.

Secundo inter omnes Theologos, sit præcipuè affectus erga doctrinam Angelici Doctoris, tum quia est valde copiosa, & vniuersalis, omnium rerum argumenta complectens, siue quæ ad speculationem, siue quæ ad actionem pertinent, tum quia est valde solida, & firma optimis innixa firmamentis, tam scripturarum, quas copiosè, & eruditè tractat, quam rationum naturalium, & moralium, quas omnes quemadmodum etiam sententias sanctorum Patrum benè, & enucleatè proponit, ita ut diuina, & humana ferè omnia contineat, tum quia est ordinatissima, & maximè dilucida, quæque in aures populorum non difficilè instillari possit. Tertio ex hoc Theologiæ studio præsertim D. Thomæ copiosam supellestem sibi cõparet, quæ vsui deinde sit ad tractationes de virtutibus, & vitijs, de fidei dogmatibus, de iustitia Politica, & Christiana, de Sacramentis, de statibus hominum diuersis, & alijs rebus huiusmodi. Quæstiones tamen planè, ut vocant, speculatiuas scholis relinquat, nec nisi raro, & modicè in suggestu attingat, eas præsertim quæ vix à populo intelligi possunt, aut non sine aliquo periculo, cuiusmodi sunt de prædestinatione, de libero arbitrio, de potentia Dei absoluta &c.

Quarto modus autem proponendi populo, doctrinas ex Scho-

Scholastica Theologia erutas, est, vt non vtatur concisis Theologiae concertationibus, aut obscuris scholae vocabulis, sed eas diligenter enucleatas, & ad communem quantum fas est, loquendi modum, intelligendique vsum redactas, populo exponat. Plurimum enim interest; Vtrum in Scholis ad viros eruditos, vel studiosos iuuenes disputatio habeatur, an in templo coram promiscua multitudine verba fiant: Quare oportebit ipsam sententiam referre ex aliquo V.g. D. Tho. articulo desumptam verbis dilucidis, & optime significantibus, eam dein de suis rationibus, scripturisque confirmare oratorio more, magis ad persuadendum, quam dialecticorum, ad disputandum: stylo adhibito concionibus accommodato, subtilitate, argumentorum, contortoque, ac spinoso sermone, gymnasijs relicto. Qui audierunt Concionantem Patrem Laynez, nostrae Religionis Praepositum generalem, testes sunt, eum res scholasticas tanta facilitate solitum in concionibus ad populum explanare; vt vel pueri perciperent; ego plane commendarem, Concionatoribus vt aliquem D. Thomae articulum in pulpitis tractarent, stylo tamen D. Chrysostomi, dilatando, adhibitis similibus, ac figuris varijs eloquenter, & acriter.

LECTIO SANCTORUM PATRUM . Cap. XI.

Qui vult proficere in hac concionandi facultate, debet multum olei, & laboris ponere in euoluendis ac legendis Sanctorum Patrum voluminibus, tam Graecorum, quam Latinorum, ex quibus non solum multum eruditionis colliget, sed etiam luculentissimos hauriet thesauros, quibus instructus, ac ditatus, erudite, ac facile, grauius, copiose, & efficaciter, de quacunque re proposita agere poterit. Horum porro vestigijs, & lucubrationibus omnino inhærere debemus multas ob causas, sunt enim in ijs quæ dicunt, ac docent admodum certi in expositione scripturarum valde fideles, in persuadendo efficaces, eorumque sermones ex vitæ sanctitate promanantes, huiusmodi sunt qui debeant, nobis proponi tamquam exëplar ad dicendum, & imitandum. Quo verò sit lectionis huius labor vtilior, hæc mihi adiumenta succurrunt, quæ etiam omnium librorum vtilium lectioni proderunt.

Primum, aio sedulum Concionatorem debere sacros libros, & Sanctorum Patrum volumina, vt cum Poëta loquar, nocturna versare manu, versare diurna, vt paret sibi opes sententiarum,

Modus legendi sanctos Patres cum fructu.
Primum documentum.